

4.2 Κριτήρια-πλαίσιο Επιλογής της Στρατηγικής

Η διαμόρφωση της Στρατηγικής οφείλει να λάβει υπόψη τόσο τις ανάγκες και τις προοπτικές της περιοχής, έτσι όπως αυτές καταγράφονται από την επαφή της ομάδας έργου με τους δρώντες της ανάπτυξης της περιοχής (τοπικοί και κυβερνητικοί δρώντες), όσο και ένα σύνολο κριτηρίων και παραγόντων τα οποία οριοθετούν κατά κάποιο τρόπο το πλαίσιο μέσα στο οποίο μπορεί να αναπτυχθεί. Τα κριτήρια αυτά πηγάζουν από τις βασικές αρχές του σχεδιασμού, την ένταξη σε ευρύτερα προγραμματικά και στρατηγικά πλαίσια, καθώς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις αναπτυξιακές συνθήκες της περιοχής.

Με βάση τα παραπάνω, τα βασικά κριτήρια για την επιλογή της Στρατηγικής για το Τρόδος είναι:

α) Ο Ολοκληρωμένος και Ισορροπος Χαρακτήρας του Σχεδίου Ανάπτυξης

Το κριτήριο αυτό αναφέρεται σε δύο βασικά χαρακτηριστικά του σχεδίου:

- Την ισορροπη χωρικά οργάνωση του σχεδίου παρεμβάσεων, έτσι ώστε να υποστηριχθούν τόσο οι περιοχές που βρίσκονται στους κεντρικούς αναπτυξιακούς άξονες της περιοχής, όσο και οι περιοχές που είναι πιο περιθωριοποιημένες. Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται η χωρική συνοχή της περιοχής η οποία στηρίζει ταυτόχρονα και την κοινωνική συναίνεση για την εφαρμογή του σχεδίου
- Ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας του σχεδίου εξασφαλίζεται μέσα από τον καθολικό προγραμματισμό ως προς το εύρος των θεματικών και τομέων της στρατηγικής και των παρεμβάσεων με την ταυτόχρονη εμπλοκή των τοπικών δρώντων και των κυβερνητικών τμημάτων. Με τον τρόπο αυτό αναμένεται να καλλιεργηθεί ένα σύγχρονο πλαίσιο εταιρικής σχέσης των παραπάνω δρώντων το οποίο εκτιμάται ότι θα ενισχύει την επιχειρησιακή ικανότητα και αποτελεσματικότητά τους.

β) Εναρμόνιση με τις Εθνικές και Ευρωπαϊκές πολιτικές για την ανάπτυξη και την ανάπτυξη της υπαίθρου με προσαρμογή στα αντίστοιχα θεσμικά και χρηματοδοτικά πλαίσια.

Βασικό κριτήριο της Στρατηγικής είναι η εναρμόνισή της με τις βασικές υπερκείμενες εθνικές πολιτικές και σχεδιασμούς, καθώς και με τις ευρωπαϊκές πολιτικές και ιδιαίτερα με την περιφερειακή πολιτική της ΕΕ. Κατά την χρονική στιγμή εκπόνησης της ΕΣΑΟΚ δεν έχουν διαμορφωθεί οι βασικές πολιτικές επιλογές για την προγραμματική περίοδο 2021-2027 και για το λόγο αυτό θα αξιοποιηθούν οι τρέχουσες πολιτικές (περιόδου 2014-2020), εκτιμώντας ότι οι διαφορές μεταξύ των δύο περιόδων δεν θα είναι ιδιαίτερα μεγάλες

γ) Η Χρονική Κατεύθυνση του Σχεδίου

Στρατηγικά Σχέδια γενικού χαρακτήρα όπως το παρόν, επικεντρώνονται συνήθως στις μακροχρόνιες προοπτικές του τόπου, έχοντας κατά βάση έναν 10ετή τουλάχιστον προγραμματισμό. Ωστόσο, η δυσμενής κατάσταση στην οποία βρίσκεται η περιοχή, επιβάλλουν την ανάπτυξη πολλών μεσοπρόθεσμων παρεμβάσεων, απαραίτητων για την

γρήγορη ανάταξή της. Επομένως η χρονική κατεύθυνση του σχεδίου είναι μεσομακροχρόνια με ορόσημο το 2030.

δ) Ο προσανατολισμός της στρατηγικής στις μελλοντικές εξελίξεις

Ο σχεδιασμός πρέπει να έχει την ικανότητα να ενσωματώνει μελλοντικές αλλαγές αναφορικά με τις τάσεις της αγοράς, τις μορφές οργάνωσης των συστημάτων παραγωγής, τις καινοτομίες, την έρευνα, κτλ., έτσι ώστε να επιτυγχάνεται ο συγχρονισμός του με τις γενικότερες τάσεις και εξελίξεις. Βασικό χαρακτηριστικό που επιτρέπει κάτι τέτοιο είναι η ευελιξία του σχεδιασμού και η οργάνωση μιας διακυβέρνησης ανοιχτής στις αλλαγές και στις νέες ευκαιρίες που έρχονται από τα «έξω».

ε) Η Εφικτότητα Υλοποίησης της Στρατηγικής σε σχέση με τη φέρουσα ικανότητα και δυνατότητα του Τροόδους να διασυνδεθεί με το ευρύτερο κοινωνικό-οικονομικό της περιβάλλον

Η εφικτότητα της επίτευξης της στρατηγικής συνδέεται με τις δυνατότητες που υπάρχουν για να είναι αποτελεσματική. Η στρατηγική πρέπει να είναι εναρμονισμένη με την φέρουσα ικανότητα της περιοχής, εκτιμώντας παράλληλα τις δυνατότητες διεύρυνσης των σχέσεων της με το ευρύτερο κοινωνικό-οικονομικό σύστημα. Σημαντικό κεφάλαιο στην προσπάθεια αποτελούν οι απόδημοι του Τροόδους οι οποίοι μπορούν να στηρίξουν τη στρατηγική και τη περιοχή τόσο ως επενδυτές όσο και ως καταναλωτές.

στ) Ο ήπιος χαρακτήρας των παρεμβάσεων

Η περιοχή συνιστά έναν χώρο με αναλλοίωτα πολλά από τα φυσικά της χαρακτηριστικά, επειδή δεν αποτέλεσε πεδίο υποδοχής παραγωγικών και άλλων επενδυτικών σχεδίων και μονάδων που να δημιουργούν προβλήματα. Επομένως ο σχεδιασμός της στρατηγικής της ανάπτυξης της περιοχής οφείλει να διαφυλάξει και να προστατέψει αυτό το περιβαλλοντικό παραδοτέο μέσω της υιοθέτησης δράσεων ήπιου χαρακτήρα, που θα αναδεικνύουν την αναγνωρισιμότητα (διακρίτοτητα) της περιοχής όπως αυτή προσδιορίζεται από την φυσιογνωμία της. Ο ήπιος χαρακτήρας των παρεμβάσεων εξασφαλίζει επομένως ένα σημαντικό διακριτό πλεονέκτημα για την ανάπτυξη της περιοχής.

ζ) Συμβολή της Στρατηγικής στο Εισόδημα, την Απασχόληση και Ποιότητα Ζωής

Η επιτυχία της στρατηγικής εξαρτάται μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα σε μεγάλο βαθμό από τις επιπτώσεις της στο εισόδημα, την απασχόληση και την ποιότητα ζωής των κατοίκων της περιοχής Τροόδους. Η αποτελεσματικότητα της στρατηγικής σ' αυτούς τους τομείς μπορεί να διασφαλίσει κοινωνική πρόοδο, συνοχή και συναίνεση.

Η κοινωνική συναίνεση ενισχύεται από την ισόρροπη διάχυση των αποτελεσμάτων της εφαρμογής της στρατηγικής στους παραπάνω τομείς, γεγονός που επιτρέπει στη συνέχεια την αξιοποίησή της στη λήψη αποφάσεων.

η) Ανταπόκριση στην πολυμορφία και πολυπλοκότητα των ορεινών περιοχών

Η περιοχή αποτελεί από αναπτυξιακή άποψη έναν δύσκολο χώρο, δεδομένης της πολυμορφίας αλλά και της πολυπλοκότητας που παρουσιάζει εξαιτίας του έντονου

ανάγλυφου, της γειτνίασης κάποιων περιοχών με τα μεγάλα αστικά κέντρα, καθώς και της ύπαρξη πολλών προστατευόμενων περιοχών και ιδιαίτερα δασών. Παράλληλα παράγοντες όπως η έντονη γήρανση του πληθυσμού σε ορισμένες ζώνες καθώς και διασύνδεση που παρουσιάζουν οι παραγωγικοί τομείς μεταξύ τους, δημιουργούν ιδιαίτερες απαιτήσεις στην ανάπτυξη μιας στρατηγικής ολιστικού χαρακτήρα, η οποία υποχρεούνται να λάβει υπόψη όλους αυτούς τους παράγοντες συνθέτοντας ένα ενιαίο στρατηγικό πλαίσιο ανάπτυξης.

θ) Βούληση της Κυπριακής Δημοκρατίας να στηρίξει μια στρατηγική για το Τρόδος.

Σημαντικός παράγοντας διαμόρφωσης της Στρατηγικής είναι η εκδήλωση της βούλησης της Κυπριακής Δημοκρατίας να αναπτυχθεί μια στρατηγική για το Τρόδος Εθνικής Σημασίας. Το γεγονός αυτό προσέδωσε διαφορετικά χαρακτηριστικά στο περιεχόμενο της Στρατηγικής, εντάσσοντας κάθε τομέα και θεματική της μέσα στο ευρύτερο αναπτυξιακό πλαίσιο της Κυπριακής Δημοκρατίας.

ι) Εστίαση στην καινοτομία και στην επίτευξη αποτελεσμάτων που θα επιφέρουν μακροχρόνιες αλλαγές

Η στρατηγική του Τρόδους υιοθετεί την προσέγγιση της έξυπνης εξειδίκευσης επιδιώκοντας να αναπτύξει την δημιουργία και ενίσχυση ενός τοπικού συστήματος καινοτομίας με την εισροή γνώσης που θα στηρίξει και θα βελτιώσει τις πρακτικές στην περιοχή σε όλο το εύρος των υφιστάμενων οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων. Η εισαγωγή της καινοτομίας μπορεί να φέρει θεαματικά αποτελέσματα που θα επιφέρουν μακροχρόνιες αλλαγές.

ια) Περιβαλλοντική διάσταση της στρατηγικής: πράσινη οικονομία, κλιματική αλλαγή

Η στρατηγική για το Τρόδος οφείλει να έχει έναν σαφή περιβαλλοντικό προσανατολισμό, δεδομένης της κεντρικής σημασίας που έχει το φυσικό περιβάλλον στο σύνολο της οικονομικής και κοινωνικής ζωής της περιοχής. Παράλληλα, το Τρόδος και η Κύπρος γενικότερα φαίνεται ότι θα αντιμετωπίσουν σημαντικές προκλήσεις από την κλιματική αλλαγή σε θέματα διαχείρισης νερού, τουριστικής ανάπτυξης, κ.α. και ο βαθμός προετοιμασίας απέναντι στις αλλαγές αυτές θα επηρεάσει σημαντικά την βιωσιμότητα της περιοχής.